

ADVIES 2604

Meertaligheid

1 april 2026

Voorzitter: Anna Roos

Aanwezigen: Jan-Aleksander Roggen, Leonore Lauwers, Lies Vancayzeele, Lore Beke, Oskar Bonte, Virginie Bauveroy, Stef Vanderspikken, Marnik De Bont, Anna Roos

De Vlaamse Jeugdraad, in vergadering op 1 april 2026, onder voorzitterschap van Anna Roos, en met bovenvermelde aanwezigen, adviseert unaniem het volgende:

1. Aanbevelingen voor scholen

pg. 8

1.1

Investeer in een gedragen talenbeleid en betrek je lesgevend team en je leerlingen.

pg. 9

1.2

Formeel leren is belangrijk, maar blijf inzetten op peer-to-peerleren. Gebruik daarvoor het framework van functioneel meertalig leren.

pg. 10

1.3

Betrek ouders bij je werking en neem ook hen mee in het talenbeleid op school.

pg. 11

1.4

Zet niet alleen in op kennis vergaren, maar ook op beleven: maak ruimte voor drama, kunst en andere vormen van expressie.

pg. 12

1.5

Zet in op kennis, socialisatie én identiteitsvorming in het leertraject van kinderen en jongeren.

pg. 13

2. Aanbevelingen aan het jeugdwerk

pg. 14

2.1

Ontwerp een gedragen visie rond meertaligheid in je (koepel)organisatie en steun hiervoor op de expertise die al bestaat. Laat deze visie vertalen door jeugdwerkers, vrijwilligers, ouders en kinderen om ze aan te passen aan de lokale realiteit

pg. 15

3. Aanbevelingen aan lokale besturen

pg. 16

3.1

Doorbreek de eilanden van onderwijs-, vrijetijds- en welzijnsactoren. Investeer daarvoor in brugfiguren en lerende netwerken.

pg. 16

3.2

Ga open het gesprek aan met jeugdorganisaties over de gebruikte taal, speel in op de realiteit en interpreteer de taalwetgeving niet strikter dan nodig.

pg. 17

4. Aanbevelingen aan Vlaams beleid

pg. 18

4.1

Voer een discours gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek, niet op maatschappelijke ongerustheid.

pg. 18

4.2

Zie testen en screenings als een manier om noden op te sporen en te analyseren waar extra ondersteuning nodig is. Zorg dan ook dat die doelgerichte ondersteuning geboden kan worden.

pg. 19

4.3

Blijf inzetten op kwaliteitsvol materiaal en professionele ondersteuning van leerkrachten, maar maak gebruik van wat al bestaat.

pg. 20

4.4

Stimuleer lokale besturen om in te zetten op brugfiguren en brede scholen.

pg. 21

4.5

Investeer meer in onderzoek naar meertaligheid op langere termijn (longitudinaal) en op alle onderwijs-niveaus.

pg. 22

4.6

Zorg dat alle beleidsplannen rond Nederlands en meertaligheid in het onderwijs en daarbuiten gebaseerd zijn op een kwalitatief beleidsparticipatietraject

pg. 22

4.7

Taal is een middel in het jeugdwerk, geen doel. Geef jeugdwerkers er de nodige erkenning en ondersteuning voor.

pg. 23

4.8

Geef extra aandacht en ondersteuning aan zowel jeugdwerk als onderwijs in de Brusselse context.

pg. 24

Nederlands is hét woord voor de beleidsplannen van de Vlaamse Regering deze legislatuur en daar zijn het plan 'Ieder kind taalheld' van minister Demir en het ToTaalplan van minister Van Aachter grote schakels in. 'Ieder kind taalheld' is van start gegaan in januari 2026 en zal in september 2026 heel wat acties in werking zetten. Voor het ToTaalplan van minister Van Aachter ging in september 2025 een projectoproep van start en werden er tien projecten gekozen.¹

Deze focus op het Nederlands mag voor ons niet haaks staan op de appreciatie voor meertaligheid. Een appreciatie die op het Europese niveau wel uitgedrukt wordt. Zo keurde het Europees Jeugdforum in november 2024 een motie goed met de titel: 'Advocating for linguistic diversity to make Europe stronger'.² In dit Europees kader wordt er naast nationale talen ook positieve aandacht gevraagd voor meertaligheid:

"Linguistic diversity plays a pivotal role in shaping individual and collective identities. For many Europeans, language is not merely a tool of communication but a core aspect of their identity. Embracing linguistic diversity fosters inclusivity, allowing all speakers of any language to express themselves fully and participate in societal life without fear of marginalisation or discrimination. Linguistic diversity is not only a fundamental aspect of Europe's cultural heritage but also a source of strength, resilience, and creativity. Embracing and promoting linguistic diversity is essential for fostering inclusive societies, driving economic growth, strengthening democratic institutions, and enhancing Europe's global standing in the 21st century," (p.2)."

Ook in het Kinderrechtenverdrag, in artikel 30, wordt er gesproken over het recht van kinderen en jongeren om hun eigen taal te gebruiken. Ze moeten de taal, religie en cultuur van hun familie kunnen leren als die verschilt van die van de meeste mensen in het land waar ze wonen. Uit het Kinderrechtenverdrag kunnen we opmaken dat taal belangrijk is voor kinderen en jongeren, ook als die taal een andere taal is dan de taal die door de meeste mensen gesproken wordt. Het niet kunnen gebruiken van de thuistaal, en zeker het bestraffen van het gebruik ervan, kan als discriminatie beschouwd worden. Bovendien is het gebruik van de thuistaal een belangrijk onderdeel van het recht op identiteit.³

De werkgroep Gelijke Kansen

De prioritaire werkgroep Gelijke Kansen van de Vlaamse Jeugdraad, die van start ging in september 2023, las de beleidsnota's van de nieuwe regering en besloot zich te verdiepen in het thema meertaligheid, vanuit het aanvoelen dat in de rode draden van het beleid er niet evenveel appreciatie is voor alle talen en dus dat er binnen talige diversiteit nog veel ongelijke kansen leven. Eerst nam de werkgroep heel wat bronnen door en maakte op basis daarvan, samen met Artevelde Hogeschool en Kenniscentrum Kinderrechten (nu STEKR) een online bevraging³ op die door 2444 jongeren tussen de 12 en 30 jaar werd ingevuld. In dit advies verwijzen we naar die cijfers.

¹ Agentschap Binnenlands Bestuur. (n.d.) Projectoproep 'leerkansen, oefenkansen en gebruikskansen Nederlands in onze hoofdstad'. Geraadpleegd op 23 maart 2026, van <https://www.vlaanderen.be/>

² European Youth Forum. (2024, november 22). Advocating for linguistic diversity to make Europe stronger. Geraadpleegd op 23 maart 2026, van <https://www.youthforum.org/>

³ Vlaamse Jeugdraad. (2025). 91% van de jongeren vindt meertaligheid iets om trots op te zijn. Geraadpleegd op 23 maart 2026, van <https://vlaamsejeugdraad.be/>

Daarna gingen we in gesprek met experts in een panelavond genaamd 'Bab(b)el in de klas', waar Roy Konings, Maxime Van Raemdonck, Graziela Dekeyser en Eva Faes ons kwamen inspireren. Tegelijkertijd gingen we in gesprek met enkele expertorganisaties in het veld, zoals Onderwijscentrum Gent, vzw De Rand, de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) en participatieorganisatie LEVL. Ten slotte kwamen we bij elkaar in enkele focusgroepen in het onderwijs, zoals bij steinerschool Keerpunt in Oudenaarde, EDUGO De Brug in Gent en Sint-Maartencampus in Beveren. We gingen ook langs bij OKAN After School in Mechelen, een werking van Groep Intro die laagdrempelige vrijetijdsactiviteiten organiseren voor jonge nieuwkomers, met aandacht voor doorstroming naar het reguliere vrijetijdsaanbod. Al die mensen hebben ons verrijkt met heel wat inzichten en we willen hen daarom ook warm bedanken.

Het advies is opgebouwd uit de context en aanbevelingen, maar die aanbevelingen richten we naar meerdere doelgroepen: scholen, jeugdwerk, lokale besturen en Vlaams beleid over meertaligheid, zowel in het onderwijs als de vrije tijd.

Maatschappelijke context

In onze leefwereldbevraging (2025) gaf meer dan 90% van de jongeren aan dat ze meerdere talen spreken iets vinden om trots op te zijn. Zeven op de tien vinden dat verschillende talen onze samenleving rijker maken. Toch gaven gesprekken met leerlingen aan dat de appreciatie van anderen soms ver te zoeken is: "Ik ben meertalig, maar ik heb nooit het gevoel gehad op school dat ik daardoor iets meer kon dan iemand anders." Waarom is er in de brede maatschappij zo weinig positieve ruimte voor meertaligheid? Er leven nog zoveel mythes over meertaligheid, zeker in verhouding met het Nederlands. We nemen er hier enkele onder de loep.

Als je kinderen hun eigen thuistaal laat spreken, zullen ze minder snel Nederlands leren.

De eerste hardnekkige mythe, want meertaligheid is geen of-of-verhaal. Het is niet of Nederlands leren of een andere thuistaal. Het is en-en. Een rijkere taalomgeving, in om het even welke taal, is een meerwaarde om ook Nederlands te leren. Je mag talen niet zien als een schaal met aan de ene kant het Nederlands en aan de andere kant de thuistaal, waar het een beter kunnen, automatisch wil zeggen het ander minder kennen. Elke taal heeft zijn eigen as en je kunt op elk van die twee assen vrij bewegen. Er is geen competitie tussen talen, dus meertaligheid is ook geen aanslag op het Nederlands.^{4 5}

Als er thuis een niet-Nederlandse taal wordt gesproken, wordt er geen Nederlands gesproken.

Agentschap Opgroeien schrijft: "Cijfers tonen ons dat minstens één op de drie kinderen in Vlaanderen meertalig opgroeit. In Brussel ligt dat aandeel nog hoger. Meertaligheid is een realiteit in onze maatschappij. Die meertaligheid is positief en biedt heel wat kansen." Volgens de taalbarometer van de Vlaamse Rand⁶ werden er in 2024 104 verschillende talen geregistreerd in en rond Brussel. In het schooljaar 2024-2025 had volgens Statistiek Vlaanderen 29% van de kleuters, 28% van de leerlingen uit het gewoon lager onderwijs en 20,2% van de middelbare school een niet-Nederlandse thuistaal⁷.

Die cijfers zijn hoog, maar moeten daarom niet alarmerend zijn voor het Nederlands. Statistiek Vlaanderen werkt hier met data van ouders die een binaire keuze moeten maken: Nederlands als thuistaal of niet-Nederlands als thuistaal. En 'niet-Nederlandse thuistaal' wordt daarbij gedefinieerd als met niemand of maximaal één gezinslid Nederlands spreken – alle broers en zussen worden als één gezinslid geteld. Dus als een leerling met vier broers Nederlands spreekt thuis, wordt die ook

⁴ Van Avermaet, P. (2024). Staat krachtig taalvaardigheidsonderwijs in een meertalige context onder druk? <https://pietvervaecke.blog/wp-content/uploads/2024/06/lezing-mt-ocb-2024.pdf>.

⁵ Agentschap Opgroeien. (n.d.). Taalstimulering en meertaligheid: hoe werkt taalverwerving in één of meerdere talen? Geraadpleegd op 23 maart 2026, van <https://www.opgroeien.be/>.

⁶ Saeyns, M. (2024). Taalbarometer 3 van de Vlaamse Rand: Factsheet. BRIO. Geraadpleegd op 23 maart 2026, van <https://www.docu.vlaamserand.be/node/19222>.

⁷ Statistiek Vlaanderen (2026, januari 22). Onderwijs en vorming: Leerlingenkenmerken. Geraadpleegd op 23 maart 2026, van <https://www.vlaanderen.be/>.

onderverdeeld onder 'niet-Nederlandse thuistaal'.⁷ Een andere thuistaal hebben dan het Nederlands wil dus niet zeggen dat die kinderen en jongeren geen Nederlands kunnen, of dat ze thuis nooit Nederlands spreken. Het is veel meer fluïde dan dat. Meertaligheid is de realiteit en het zijn politici die beslissen hoe ze meertaligheid interpreteren om beleid op te maken en op welke manier ze ideologie laten meespelen.

Het gaat slecht met het Nederlands

Het niveau van het Nederlands gaat achteruit. Dat is wat de PISA-testen van 2023 schijnbaar aantoonde⁸. Maar gaat het echt zo slecht? De gestandaardiseerde PISA-testen meten leesvaardigheid, wiskundige geletterdheid en wetenschappelijke geletterdheid en die testcores gaan inderdaad achteruit. Maar dat gaat maar over een deel van taal – het gaat niet over het soort Nederlands dat gesproken wordt binnen een gezin, of met je vrienden. Ze tonen niet het volledige plaatje. Daarnaast worden die PISA-resultaten ook aangehaald om een prestatiekloof tussen jongeren met en zonder migratieachtergrond aan te tonen, maar die werd enerzijds verklaard door socio-economische status en thuistaal, en anderzijds door “kenmerken van het Vlaams onderwijssysteem [die] ongelijkheid versterken”.⁹ Die nuance is niet wat er in het maatschappelijke discours leeft – daar wordt meertaligheid vaak gelinkt aan een migratieachtergrond en aan onderpresteerders.

Meertaligheid bestraffen is de enige manier om uitsluiting tegen te gaan

Niemand wil graag uitgesloten worden, als leerkracht of als leerling. En net dat is wat heel veel jongeren en leerkrachten denken dat er gebeurt als er bijvoorbeeld meerdere talen gesproken mogen worden op de speelplaats. Die angst werd zowel in onderzoek¹⁰ als in onze focusgroepen meermaals aangehaald. Onderzoek wijst uit dat dat zelden gebeurt. Integendeel, jongeren passen hun taal aan aan wie er in de groep komt en krijgen zelfs meer vrienden uit verschillende taalgroepen¹¹. Door hen die vrijheid te bieden, is er veel meer ruimte om je thuis te voelen op school en pikken de leerlingen zelfs woorden in andere talen op. In een focusgroep in Beveren wordt dat bevestigd: “Als er iemand nieuw komt, dan zouden we die met open armen ontvangen en niet buitensluiten. We proberen te communiceren hoe het ook kan en helpen elkaar verder met ons Nederlands.” Dat maakt die angst voor zowel leerlingen als leerkrachten niet minder echt natuurlijk. Daarom zijn er duidelijke taalregels en afspraken nodig. Bijvoorbeeld: wanneer iemand bij de groep komt die de taal niet zo goed spreekt, schakelen we over naar het Nederlands. Of: we vertalen naar het Nederlands. Als er toch kinderen en jongeren worden uitgesloten omdat ze een taal niet spreken, dan is de uitsluiting of het pestgedrag het probleem en moet daarop gewerkt worden, niet de taal waarmee ze dat doen.

⁸ Van De Pontseele, Femke. (2023, 5 december). PISA-resultaten: Vlaanderen zakt verder weg. Geraadpleegd op 23 maart 2026, van <https://www.klasse.be/>

⁹ Vakgroep Onderwijskunde UGent. (2025, 1 december). PISA-rapport: Waarom presteren leerlingen met migratieachtergrond minder goed voor wiskunde en lezen in Vlaanderen? Geraadpleegd op 23 maart 2026, van <https://www.pisa.ugent.be/>

¹⁰ Konings, R., Lamrani, F., Agirag, O. & De Leersnyder, J. (2026). “Why Should we Hide that we are Proud of our Country?”: Bringing Students own Arguments about School Diversity Approaches into the Debate. Manuscript under review.

¹¹ Van der Wildt, A., Van Avermaet, P., & Van Houtte, M. (2015). Do birds singing the same song flock together? A mixed-method study on language as a tool for changing social homophily in primary schools in Flanders (Belgium). *International Journal of Intercultural Relations*, 49, 168-182. doi: 10.1016/j.ijintrel.2015.10.002

Sommige talen zijn meer waard dan anderen

Elke taal is een meerwaarde. Dat lijkt misschien logisch, maar jongeren ervaren dat niet zo. In onze bevraging stelden we de vraag: welke talen vind jij belangrijk om goed vooruit te komen in het leven? Engels (97%), Nederlands (79%) en Frans (77%) werden het meest gekozen. Daartegenover staan dialecten (17%), Arabisch (17%) of Russisch (8%) heel wat lager. West-Europese talen doen het goed, maar van andere talen wordt er niet geloofd dat je er later veel mee bent. Ook in een focusgroep met leerkrachten en brugfiguren kwam dat naar boven: *“Als je een Zweeds meisje in de klas krijgt of een Albanese jongen, dan zullen die een verschil ervaren. In dat Zweedse meisje zullen velen geïnteresseerd zijn en er zal van worden uitgegaan dat ze vlotter Nederlands zal leren.”* Op de vraag hoe we dat zouden kunnen oplossen, antwoordden ze: *“We moeten breder kijken dan de lerarenopleiding, want waar komen die ideeën vandaan? Dat gaat echt tot op het fundament. Mensen krijgen echt het idee dat talen niet gelijk zijn.”* Iets wat ook wetenschappelijk onderzoek bevestigt (o.a. Pulinx, Van Avermaet & Agirdag, 2017)¹² en waar minister Demir ook zelf, al dan niet onbewust, beleid op aanpast, door bijvoorbeeld volwassenonderwijs voor Frans, Duits en Engels goedkoper te maken dan andere talen.¹³

Heeft meertaligheid dan positieve impact? Meerdere talen spreken is positief voor je taalontwikkeling, het laat je toe om de structuren van talen beter te begrijpen en zo nieuwe talen op te pikken¹⁴. Daarnaast is meertaligheid een gevoelsmatig iets, een deel van je identiteit, een manier om te verbinden met een cultuur. Het heeft een positief effect op het thuis voelen en het welbevinden van leerlingen,¹⁵ waardoor ze tot beter leren komen. Bovendien gaat het samen met (1) betere cognitieve functies, zoals meer controle, (2) een groter sociaal kapitaal, want je hebt meer mensen met wie je kunt netwerken, (3) een groter cultureel kapitaal, want je krijgt toegang tot cultuur bijvoorbeeld via theater en boeken in andere talen en (4) meer economisch kapitaal omdat je in vergelijking met iemand met hetzelfde diploma ook nog eens meer talen kan.¹⁶ Enkele jongeren in een focusgroep vertelden ons dat het zowel functionele als emotionele voordelen heeft: *“We leven in een grote wereld en dus met veel diversiteit. Hoe meer talen je kent, met hoe meer mensen je kunt communiceren en hoe socialer je kunt zijn.”* En daarnaast:

“Daar liggen je roots in je taal, het is de connectie met waar je vandaan komt.”

De hardnekkige mythes beperken de ruimte voor meertaligheid van jongeren. Ze bepalen wel een discours, waarop beleid een antwoord uitstippelt met een hele sterke focus op Nederlands. Nederlands is natuurlijk een verbindende taal die heel centraal staat in het leven van jongeren en waar ze zelf veel belang aan hechten, maar dat wil niet zeggen dat je de ruimte voor meertaligheid moet verkleinen. Opnieuw: het is een en-en-verhaal, geen of-of. Jongeren stimuleren om hun Nederlands te versterken kan zonder hen het gevoel te geven dat ze hun identiteit moeten weglijfen.

¹² Pulinx, R., Van Avermaet, P., & Agirdag, O. (2017). Silencing linguistic diversity: the extent, the determinants and consequences of the monolingual beliefs of Flemish teachers. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism* 20(5), 542-556. doi:10.1080/13670050.2015.1102860

¹³ Gyssels, A., & Baemers, K. (2026, 9 maart). *Demir keert haar kar en maakt cursus Frans, Engels of Duits toch weer goedkoper in volwassenenonderwijs: “Belangrijk voor op arbeidsmarkt”*. Geraadpleegd op 23 maart 2026, van <https://www.nieuwsblad.be/>

¹⁴ IJsborgmodel van Cummins, zie ⁴

¹⁵ Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming. (2016). *Onderzoeksrapport: meertaligheid als realiteit op school* (MARS-onderzoek).

https://www.opgroei.be/sites/default/files/tool-documents/mars_beleidssamenvatting_finaal_jan2016.pdf

¹⁶ Agirdag, O. (2020). *Meertaligheid in onderwijs en opvoeding [presentatie]*. Geraadpleegd op 23 maart 2026, van <https://lirias.kuleuven.be/retrieve/f2064f10-fb0d-482e-af43-fcc4771e3b8>

Aanbevelingen

1. Aanbevelingen aan scholen

Elke school in Vlaanderen en Brussel volgt haar eigen pedagogische visie. Dat is kenmerkend voor onze vrijheid van onderwijs. Daarom hebben scholen ook heel wat invloed op hoe zij binnen de schoolmuren omgaan met meertaligheid. Zoals Graziela Dekeyser, assistent professor aan de faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen van de KULeuven, zei: “Ik denk dat we systematisch onderschatten wat scholen kunnen doen, wat de kracht is van schoolteams. Het moet van onderuit komen.”¹⁷ Scholen kunnen zelf aanjagers zijn van verandering.

Er zijn veel manieren om in te zetten op meertaligheid: van talensensibilisering, taalstimulerend lesgeven tot functioneel meertalig leren. Die bevorderen het thuis voelen en mogelijk ook prestaties op lange termijn. Heel wat scholen kiezen voor een eentalig Nederlands taalbeleid, in een enge vertaling van de ‘Wet houdende taalregeling in het onderwijs’¹⁸. Maar door alleen te focussen op Nederlands, missen ze een kans om meertaligheid in te zetten om het Nederlands te versterken. Alleen Nederlands toestaan heeft niet het effect dat vaak wordt beoogd, namelijk betere schoolresultaten¹⁹. En het nadeel is dat het er soms toe leidt dat kinderen zich minder thuis voelen op school, met de nodige gevolgen ook voor prestaties. Zoals Graziela Dekeyser het samenvatte: “De ‘hier enkel Nederlands’-aanpak, vertrekkend vanuit goede bedoelingen, leidt dan niet tot het gewenste resultaat.”

Zowel in onze eigen bevraging, als in de Grote Scholierenbevraging van de Scholierenkoepel (2023)²⁰, geeft meer dan een derde van de leerlingen aan dat ze meer ruimte willen voor andere thuistalen dan het Nederlands. Maar 20% is het daar niet mee eens. Die vraag naar meer ruimte voor andere talen is nog sterker bij jongeren met een thuistaal anders dan het Nederlands.

We weten dat scholen en het bredere onderwijsveld al onder druk staan en geen extra taken nodig hebben. Daarom willen we vooral duidelijk maken dat er al heel wat materiaal en handvatten ter beschikking zijn en dat kleine dingen al het verschil kunnen maken. We verwachten niet dat alle leerkrachten taalkundigen worden, we willen dat ze taalbewust zijn. We geloven dat ze op die manier bestaande drempels en bijkomend werk soms ook kunnen vermijden om zich op het lesgeven te kunnen focussen. Naast taalbewust zijn, heeft simpelweg verwelkomend, oprecht en laagdrempelig zijn al een enorme impact. Een deelnemer van OKAN After School gaf hier een mooi voorbeeld van: “Er was een meisje in mijn klas en die had thuis problemen. En die leerkracht wou echt helpen, die vroeg hoe het ging ... Dat was echt een lieve en dat deed zoveel.” Het gaat daarbij niet altijd om welke oplossingen er geboden worden voor complexe problemen, die vaak buiten het werkveld van de leerkracht vallen, maar wel om toegankelijkheid en het gevoel dat een leerkracht aanspreekbaar is.

¹⁷ Bab(b)el in de klas, 22 oktober, 2025. Brussel, België.

¹⁸ Wet houdende taalregeling in het onderwijs. (1963, 30 juli). <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=12391>

¹⁹ Agirdag, O., & De Leersnyder, J. (2024). Against the odds: predictors of academic success and excellence in majority-minority schools. *School Effectiveness and School Improvement* 35(3), 273-297. doi: 10.1080/09243453.2024.2385938

²⁰ Scholierenkoepel. (2023). De Stem van 20.000 scholieren – Onderzoeksrapport. <https://drive.google.com/file/d/1ToQgKg8kHQMq5GH4MoterOiNpUHMce7/view>

Investeer in een gedragen talenbeleid en betrek je lesgevend team en je leerlingen.

Een talenbeleid is verplicht sinds 2007²¹, maar in heel wat scholen is het verouderd of niet bekend bij de leerlingen, leerkrachten en ouders. Meer dan de helft van de leerlingen die onze bevraging invulden, gaf aan dat hun school geen beleid heeft of dat ze niet weten of ze er een hebben. Daardoor ontstaat heel wat verwarring. Roy Konings, postdoctoraal onderzoeker aan het Centre for Social and Cultural Psychology (CSCP) aan de KULeuven, vertelde ons dat in een studie waar drie vierde van de leerkrachten aangaf dat er meerdere talen mochten gesproken worden op hun school, maar een derde van hun leerlingen dat zo had geïnterpreteerd. Dat impliceert dat zelfs waar het mag van leerkrachten, leerlingen zich daar niet altijd bewust van zijn. Een beleid hebben wil dus niet zeggen dat het wordt nageleefd. Zoals Maxime Van Raemdonck, postdoctoraal medewerker verbonden aan het Steunpunt Diversiteit en Leren van UGent, aanvulde: “Je moet zorgen dat dat beleid tot bij je team en bij je leerlingen raakt”.¹⁷

Leerkrachten spelen een essentiële rol om het beleid bekend te maken bij leerlingen en hebben daarvoor heel wat handvatten. Ten eerste worden jonge leerkrachten ervoor opgeleid in hun lerarenopleiding en ten tweede geven andere scholen al het voorbeeld. Waar meer dan de helft van de deelnemers aan onze bevraging zei dat ze geen beleid hadden of niet wisten wat het was, was die andere 43% van de bevroegden wel op de hoogte van de regels op hun school. Er zijn ook inspirerende voorbeelden en tools terug te vinden op de website www.meertaligheid.be van Onderwijscentrum Gent in samenwerking met enkele partners, www.brusselvoltaal.be van Onderwijscentrum Brussel of de website van het [Netwerk Meertaligheid & Leren Antwerpen](http://www.netwerkmeertaligheid.be). Maar er is tijd nodig om die te kunnen toepassen. “Leerkrachten moeten samen kunnen nadenken over hoe ze onderzoek gaan implementeren en hoe meertaligheid een plek krijgt in het talenbeleid van de school.” (Eva Faes, lerarenopleider aan de AP Hogeschool Antwerpen)¹⁷

De stem van de leerlingen is voor de Vlaamse Jeugdraad een cruciale factor in het proces. “Er wordt heel veel over kinderen gesproken en niet met hen, maar die kinderen snappen heel goed hoe de school, maar ook de samenleving over hen denkt.” (Graziela Dekeyser)¹⁷ Van de 43% in onze bevraging die zegt dat ze regels hebben op school, heeft een derde van hen er zelf over mogen meebeslissen. Enerzijds gaat het dus in totaal maar over 14% van alle leerlingen die de bevraging invulden: er is dus zeker nog werk aan dat participatieve luik. Anderzijds betekent dat ook dat er al heel wat scholen zijn die inspirerend kunnen zijn voor andere scholen.

Wat moet er dan in zo’n talenbeleid staan? Experts gaven aan dat het een en-ensituatie is. Zet enerzijds in op taalontwikkeland lesgeven, wat heel de groep ten goede komt, en zet anderzijds in op functioneel meertalig leren, waarbij je thuistalen gebruikt om Nederlands te stimuleren: een groepswork in je thuistaal mogen voorbereiden en dan voorbrengen voor de klas in het Nederlands, een woord gebruiken in je thuistaal om te antwoorden, waarbij een medeleerling, een leerkracht, of een vertaalapp vertaalt en je dat herhaalt in het Nederlands ... De voertaal van de school blijft Nederlands, maar er is erkenning voor de talige identiteit en rijkdom die leerlingen meebrengen.

²¹ Vanbuel, M., Boderé, A., & Van den Branden, K. (2017). *Helpen talenbeleid en taalscreening taalgrenzen verleggen? Een reviewstudie naar effectieve taalstimuleringsmaatregelen*. Gent: Steunpunt Onderwijsonderzoek.

Als we aan leerlingen vroegen wat er in het talenbeleid moest staan, kregen we gemixte antwoorden. In de werking OKAN After School waren de jongeren voorstander van het taalbadprincipe, al waren er ook enkele jongeren die meegaven dat wat vrijheid soms handiger zou zijn:

“Ik wil vooral Nederlands, maar we hebben ook een beetje onze taal nodig. In de klas vraag ik dan soms ook ‘wat betekent dat’? Dus zowel op speelplaats om je goed te voelen, en in de les als het helpt.”

In onze andere focusgroepen op scholen, wanneer de leerlingen konden kiezen tussen ‘geen taalregels’, ‘enkel Nederlands’ of ‘alle talen welkom’, kozen velen voor ‘geen taalregels’. Maar wanneer we dan dieper ingingen op de redenen daarachter, benoemden leerlingen vaak ‘dan kan iedereen kiezen wat ze leuk vinden’ of ‘uit angst voor uitsluiting’. Een reëel gevoel dat we hierboven in de context al bespraken, dat aangepakt moet worden in een breder afsprakenkader. Als we vroegen naar mogelijke nadelen, kwamen dezelfde nadelen naar voren als in onderzoek:

“Geen regels kan ook zorgen voor verwarring, iedereen doet wat die wil ... Er mag in regels staan waar je wel of niet een andere taal mag spreken. We gaan naar school om te leren, er mogen ook regels zijn wat er mag in die tijd en wat niet.”

Het belangrijkste is dus dat scholen tijd maken om te kijken naar het huidige talenbeleid, om dat te evalueren mét kinderen en jongeren, keuzes te maken, en om het gekozen beleid dan ook heel duidelijk uit te dragen.

Geef daarbij ook mee waarom je bepaalde keuzes maakt als school. Bij een van onze bevestigingen was een klas goed op de hoogte van de regel dat ze overal op school alleen Nederlands mochten praten – die hing omhoog in elk lokaal en werd duidelijk vermeld aan de start van het jaar – maar waren ze het er stellig niet mee eens, tot grote frustratie van de leerkracht. Toen die leerkracht dan uitlegde tijdens ons gesprek dat ze dat gekozen hadden om in te zetten op het verbindende van Nederlands, maar dat ze meertaligheid zeker in de verf zetten tijdens projectweken en campagnes, snapten ze al veel beter waarom de keuze was gemaakt. Van daaruit kon dan een zinvol gesprek starten over wat de leerlingen al dan niet wilden veranderen en waarom. Dat bevestigt nogmaals hoe belangrijk het is om afspraken samen met leerlingen te maken en te evalueren.

Formeel leren is belangrijk, maar blijf inzetten op peer-to-peerleren. Gebruik daarvoor het framework van functioneel meertalig leren.

Zoals eerder besproken in de context bestaat hét Nederlands eigenlijk niet. Een taal is een dynamisch en complex gegeven. Er zijn dialecten, spreekwoorden, leenwoorden en nog veel meer varianten die een taal tot leven brengen. Binnen de schoolcontext wordt formeel, taalkundig en correct Algemeen Nederlands meegegeven van leerkracht naar leerling, wat zeker een belangrijke basis vormt, maar niet het hele proces omvat. Volgens jeugdwerker en OKAN After School-begeleider Mesbah is informeel leren, onder vrienden bijvoorbeeld, ook een vorm van leren: “Men leert dan: dit is een fles, maar van je vrienden leer je dat die een ‘dopke’ heeft en dat het van plastic is gemaakt. Op school leer je wat een fles is, maar van mensen rond je leer je veel meer over dat flesje.”

²² Hoe zet je talen functioneel in? (2026). Geraadpleegd op 23 maart 2026, van <https://meertaligheid.be/>

²³ Van Raemdonck, M. (2026, 24 februari). *Taal mag mee verhuizen: thuistalen als brug van basisschool naar secundair*. [keynote] Inspiratiedag meertaligheid op school en thuis: ‘Meertaligheid bij tieners (10-14 jaar)’, Gent, België. Geraadpleegd op 23 maart 2026, van https://stad.gent/sites/default/files/media/documents/PL%20-%20Keynotelezing%20Maxime%20Van%20Raemdonck_0.pdf

Informeel en peer-to-peerleren maakt deel uit van functioneel meertalig leren. Het helpt om je thuis te voelen, maar het helpt ook in de klas: “Wanneer meertalige leerlingen niet beperkt zijn tot het Nederlands, kunnen ze ook complexere taken uitvoeren en een dieper begrip van de leerstof ontwikkelen.” (Meertaligheid.be, 2026)²² Denk aan meer inzicht in hoe taal werkt, concepten beter begrijpen en woordenschat verbreden. (Van Raemdonck, 2026)²³

Dat peer-to-peerleren kan zowel in de klas als op de speelplaats. In onze bevraging geeft de helft van de leerlingen aan dat ze andere talen mogen gebruiken in de pauze. Heel wat scholen maken er dus al gebruik van, en we vragen om daarop te blijven inzetten. Daarnaast vragen we om na te denken over de inzet van die thuistalen in de les, om functioneel taken te volbrengen. Dat gebeurt al op sommige plaatsen, maar niet overal. In onze bevraging geeft 35% van de leerlingen aan dat ze wel info mogen opzoeken in andere talen, en 14% dat ze in de les onder leerlingen of in groepswerk meerdere talen mogen gebruiken. Die praktijken zouden wij graag breder verspreid zien. Dat hoeft niet te leiden tot controleverlies in de klas. Toets antwoorden af in het Nederlands, ga langs bij de groepjes, stel vragen en laat hen het eindresultaat in het Nederlands presenteren of afgeven. Het proces zelf kan in een andere taal. Maak heldere afspraken over wat wel en niet kan, en spreek leerlingen hierop aan.

Betrek ouders bij je werking en neem ook hen mee in het talenbeleid op school.

LEVL bracht in januari 2026 een beleidsrapport uit rond ouderbetrokkenheid van meertalige ouders op school. Zij hebben ouders onder andere bevraagd over hoe belangrijk zij het vinden dat hun kinderen Nederlands kennen. De resultaten zijn bijzonder duidelijk: 43 van de 44 ouders gaven de hoogst mogelijke score. De beheersing van het Nederlands zien ze als een noodzakelijke voorwaarde om zelfstandig te functioneren in de samenleving. Ze geven ook aan hoe belangrijk ze het vinden dat hun kinderen zich goed ondersteund voelen, op maat van hun leertraject. Ouders beschrijven de school als een omgeving waar hun kinderen kansen krijgen en waar men het beste met hen voorheeft.

Niet alleen ouders bevestigen dat, ook andere organisaties in het onderwijsveld, zoals het GO, het Onderwijscentrum Brussel en de VCOV (de ouderkoepel van het vrij onderwijs). De ouderkoepel van het GO geeft aan dat een sterke ouder-schoolsamenwerking tal van voordelen met zich meebrengt. Het verhoogt wederzijds begrip tussen ouders en school, versterkt het vertrouwen en verbetert de ondersteuning voor kinderen. Onderwijscentrum Brussel geeft aan hoe belangrijk samenwerking en communicatie is en de VCOV legt dan weer de focus op hoge verwachtingen en hoe zowel ouders als scholen daar een rol in kunnen spelen. Het 'Nederlands voor ouders op School'-project (vroeger KAAP) in Antwerpen, waar ouders van kinderen in de lagere en middelbare school leren op de school van hun kind en in functie van het schoolgaan²⁴ is daar een prachtig voorbeeld van. Ook het plan 'Ieder kind taalheld' betreft ouders bij het schoolleven van hun peuters (actie 6).

De getuigenissen in het beleidsrapport maken duidelijk dat veel ouders zich zorgen maken over hun kinderen en sterk betrokken willen zijn bij het schoolgebeuren, maar dat communicatie, gebrek aan taalkennis en onzekerheid de ondersteuning vaak in de weg staan: ze willen wel, maar durven of kunnen niet altijd. Sommige ouders vinden het moeilijk om gesprekken met leerkrachten te voeren, ouderavonden te volgen of schoolmails te begrijpen.

Sommige getuigenissen benadrukken ook de complexiteit van meertaligheid en migratie. Ouders met een diploma uit hun land van herkomst voelen zich soms miskend of niet erkend in hun competenties, terwijl anderen aangeven dat niet alle ouders dezelfde kansen of taalbasis hebben. Eén ouder verwoordt scherp dat een eenzijdige benadering van het huidige taaldiscours voorbijgaat aan de realiteit van meertalige gezinnen: juist de talen die kinderen van thuis uit meekrijgen, kunnen een belangrijke hefboom vormen om nieuwe talen te leren.

**Zet niet alleen in op kennis vergaren, maar ook op beleven:
maak ruimte voor drama, kunst en andere vormen van
expressie.**

Taal ontwikkelt zich niet alleen via formeel leren of lesmethodes. Jongeren groeien ook in taal wanneer ze kansen krijgen om taal te beleven, via drama, kunst, muziek, beweging, spel en andere manieren van expressie. Op die manier maken we taal minder prestatiegericht en geven we leerlingen de ruimte om zich op een persoonlijke en creatieve manier uit te drukken. Het is geen toeval dat taal oefenkanalen vaak een creatieve insteek hebben: zingen, dansen, toneel maken, poëzie schrijven ... Volgens Jan Staes, coördinator van de Master Arts Education aan Fontys Hogeschool voor de kunsten in Tilburg, kun je kunst gebruiken om een échte dialoog op te starten: "Groepen hielden langer stil bij een werk, er werd meer op details gelet. Leerlingen van het basisonderwijs vergeleken beelden met muziek, met verhalen die ze kenden. NT2-leerlingen reageerden op elkaars verhalen, vroegen naar achtergronden

...²⁵

Die manier van werken sluit sterk aan bij wat in lagere scholen al vaak vanzelf gebeurt, omdat daar meer aandacht is voor het volledige kind en hun talenten. In het secundair onderwijs verschuift de focus sneller naar prestaties en vakkennis, waardoor die bredere taalruimte sneller verdwijnt. Daarom is het belangrijk dat ook secundaire scholen bewust tijd en ruimte voorzien voor taalbeleving, voor kunst en creativiteit. Het is cruciaal dat scholen dat niet zien als een 'extra', maar meer als een noodzakelijke aanvulling op formeel leren.

We willen ook aandacht vragen voor de nodige ondersteuning van die expressievormen in scholen. We pleiten bijvoorbeeld voor een sterk alternatief voor de Dynamo-trajecten, die in de zomer van 2025 zijn stopgezet. Zulke trajecten zorgen ervoor dat leraren ruimte krijgen om naast het lesgeven ook in te zetten op toegankelijke kunstbeleving op school, wat bijdraagt aan taalverwerving op een impliciete manier. Bescherm de rijkdom van die trajecten, vermijd de instrumentalisering ervan en versterk zo de andere oefenmomenten.

²⁴ Van thuistaal naar schooltaal. Verlaag de drempel met 'Nederlands voor ouders op school'. (n.d.) Geraadpleegd op 23 maart 2026, van <https://www.antwerpen.be/>

Zet in op kennis, socialisatie én identiteitsvorming in het leertraject van kinderen en jongeren.

Het is belangrijk dat scholen en leraren naar kinderen en jongeren kijken in hun volledigheid, wie ze zijn en worden als persoon. Meertaligheid mag je niet negeren, maar ook niet zien als de volledige identiteit van een jongere.

Naar analogie met de drieslag van de Nederlandse pedagoog Gert Biesta (kwalificatie, socialisatie en subjectificatie)²⁶ moet er in het onderwijs zowel plek zijn voor kennis opdoen (een diploma halen, vaardigheden verwerven ...), als voor leren omgaan met elkaar (leren hoe de maatschappij werkt en wat er van je verwacht wordt), als voor persoonsvorming (jezelf leren kennen en ontdekken hoe jij met die maatschappelijke verwachtingen wilt omgaan). Meertaligheid zou in elk van die drie aspecten een plek moeten kunnen krijgen.

Lagere scholen lijken daar meer ruimte voor te hebben dan middelbare scholen. Denk aan een vaste leerkracht voor een groep, die taalruimte kan maken in de les, met flexibiliteit om te werken aan verschillende leerdoelen tegelijk en die kan inzetten op nabijheid en welbevinden. Middelbare scholen hangen vast aan vakleerkrachten die hun leerlingen fragmentarisch leren kennen en weinig ruimte voelen in hun lessenrooster om die taalruimte te maken. De verantwoordelijkheid komt dan vaak terecht bij taalleerkrachten, die er makkelijker einddoelen aan kunnen koppelen. Maar een enkele leerkracht verantwoordelijk maken, is een valkuil: “Als meertalige ruimte alleen afhangt van individuele goodwill, blijft ze fragiel” (Maxime Van Raemdonck). Een ambitieus curriculum en hoge verwachtingen zijn belangrijk, maar de focus op kennis mag niet alle aandacht voor identiteitsontwikkeling opsorpen, zeker niet op een cruciaal moment waarin jongeren zichzelf leren kennen.

²⁵ Staes, J. (2020). *Dialiegen. Beeldende kunst en taal oefenkansen*. FARO. Geraadpleegd op 23 maart 2026, van <https://faro.be/sites/default/files/2020-07/dialiegen.pdf>

²⁶ <https://socius.be/gert-biesta-dwarsdenken-over-educatie/>

2. Aanbevelingen aan het jeugdwerk

De basis van het jeugdwerk is jongeren kansen geven om zichzelf te leren kennen, om te experimenteren, om zich uit te drukken, om te groeien. We noemen dit het jeugdwerkeffect.²⁷ Het jeugdwerk is dus de plek om je identiteit te ontwikkelen. Daarom liggen in het jeugdwerk ook enorme kansen om in te zetten op taal en meertaligheid. Dat het mogelijk is om je in meerdere talen uit te drukken – en daarin ook fouten te mogen maken – geeft jongeren een gevoel van veiligheid en verrijkt hun kennis van eigen én andere talen op een heel gevoelsmatige manier. Johanna van D'Broej gaf ons een leuk voorbeeld: zij gebruiken het woord instuif ook in het Frans, want accueil voelt toch iets koeler, zoals een onthaal bij de dokter. Een heel gevoelsmatige manier van taal delen, dus.

Dat helpt meebouwen aan de identiteit van jongeren: ze voelen zich gezien, hun sterktes worden erkend ... Zoals Johanna ons nog vertelde:

“Zodra we iets beginnen te doen rond identiteit komen taal, cultuur en persoonlijkheid meteen boven. En dan is het beperkend om maar in één taal te werken – we zitten in een multiverse samenleving en stad (Brussel) waar al die dingen samenkomen.”

Talige diversiteit is dus welkom in het jeugdwerk, en we willen hierin als sector steeds beter proberen te doen en onze werkingen zo laagdrempelig mogelijk maken. Anderzijds vormt het vandaag zeker ook een drempel als kinderen, jongeren of ouders geen Nederlands begrijpen, ook in het jeugdwerk. Vanuit die realiteit zien we al tal van voorbeelden van hoe organisaties omgaan met meertaligheid. Er wordt ingezet op laagdrempelig onthaal (flyers met veel symbolen of vertalingen, websites met automatische vertaalknoppen, een-op-eengesprekken met ouders die de werking niet kennen ...), maar ook op taalstimulering en taalbewustheid (vormingen voor vrijwilligers in taalstimulerende activiteiten organiseren, visualisatie van dagplanning, vaste dagstructuur, kunst gebruiken als medium zonder taal ...).²⁸

²⁷ De Ambrassade. (n.d.) DNA. Geraadpleegd op 23 maart 2026, van <https://www.ambrassade.be/themas/jeugdwerkwerkt/dna>

²⁸ Zie bijvoorbeeld: [KSA](#), [Vlaamse Dienst Speelpleinwerk](#), [Scouts & Gidsen Vlaanderen](#)

Veel lokale werkingen die daarmee aan de slag willen, ervaren spanning tussen enerzijds laagdrempelig willen communiceren op maat van ouders en kinderen om hen zo te betrekken bij de werking en anderzijds de taalwetgeving in bestuurszaken waaraan lokale besturen gebonden zijn. Uit onder andere historische gevoeligheid nemen heel wat gemeentes daarom een strikt Nederlands beleid op in hun convenanten of in hun eigen vrijetijdswerking (buitenschoolse opvang, speelpleinwerk ...).

Ontwerp een gedragen visie rond meertaligheid in je (koepel)organisatie en steun hiervoor op de expertise die al bestaat. Laat deze visie vertalen door jeugdwerkers, vrijwilligers, ouders en kinderen om ze aan te passen aan de lokale realiteit.

Heel wat actoren in het jeugdwerk werken al jaren rond meertaligheid. Veel organisaties zien het als een realiteit, waar vormingen, instuif, methodieken, spelletjes, communicatiemateriaal ... voor gemaakt worden en waarrond wordt uitgewisseld. Maar niet iedereen doet dit al even structureel of doordacht. Sommige organisaties hebben er uitgesproken visies rond, andere doen het op gevoel. Daarom vragen we om hier als (koepel)organisatie bij stil te staan en om een gedragen visie te creëren, die richting en bewustzijn geeft aan dagdagelijkse acties.

Voor deze visie moeten organisaties het warm water niet uitvinden. Het brede jeugdwerk voert al heel wat gesprekken over gelijke kansen en inclusie, er zijn organisaties met jarenlange ervaring en expertise, zoals de partners die de filmpjes van Komaf rond meertaligheid maakten,²⁹ maar ook de eerder genoemde voorbeelden van Groep Intro, VDS, KSA, Tumult, JES, ... Er is er nood aan een gemeenschappelijke taal in het jeugdwerk die voortkomt uit al die kennis en die kan dienen als basis voor alle (koepel)organisaties om hun eigen visie op te maken, samen met hun vrijwilligers en deelnemers. Een visie die het jeugdwerk niet instrumentaliseert of reduceert tot een taalkans, maar wel een visie die in lijn ligt met het DNA van het jeugdwerk en onze gemeenschappelijke waarden, waarin kinderen en jongeren centraal staan.

Eens die visie ontwikkeld is op het niveau van (koepel)organisaties, is het ook belangrijk om die uit te dragen naar de lokale werkingen, naar de vrijwilligers, ouders, kinderen en jongeren, ... en hen die eigen te laten maken. Zo heb je een gefundeerde basis, maar laat je ruimte voor de lokale realiteit, voor de drempels en kansen die zich in een werking afspelen. Het is immers in die realiteit waarin je als organisatie bijvoorbeeld convenanten en subsidieovereenkomsten onderhandelt. Vraag zowel als (koepel)organisatie als lokale werking waar nodig expliciet tijd en aandacht aan subsidieverstrekking om in te zetten op laagdrempelig onthaal en toeleiding naar je werking. We vragen aan lokale besturen en Vlaamse beleidsmakers om aan die vraag te voldoen.

²⁹ vzw de Rand. (2025). Video's taalkansen Nederlands in de vrije tijd van kinderen en jongeren. Geraadpleegd op 23/03/2026 via <https://www.derand.be/>

3. Aanbevelingen aan lokale besturen

Heel wat grootstedelijke besturen hebben een uitgebreide onderwijsdienst, maar dat is minder het geval voor kleinere steden en gemeenten. Daarnaast zijn er al heel wat richtlijnen voor een school die komen van het Vlaamse niveau, van koepels en onderwijsnetten ... Voor het thema vrije tijd hebben jeugddiensten wel vaak een korte link met hun jeugdwerkorganisaties, maar ook die kijken naar hun koepels voor visie.

Ook al wordt rond de thema's onderwijs en vrije tijd veel op Vlaams niveau beslist, lokale besturen zijn allesbehalve machteloos. Ze hebben heel wat stuurkracht bij hun onderwijsinstellingen, omdat ze de lokale context als geen ander beheersen. Zij weten wat er leeft in de straat, waar de lokale bibliotheek dat jaar op inzet, wat het aanbod is van de jeugddienst en wat het cultureel centrum op de planning heeft staan. Ze kunnen inschatten welke vrijetijds- en welzijnsactoren in hun buurt aan het werk zijn en hoe die op elkaar kunnen inspelen, in samenwerking met onderwijs.

Daarom willen we graag vragen aan lokale besturen om ook hun rol te spelen als het gaat over meertaligheid. Hieronder formuleren we enkele concrete handvatten voor lokale besturen die tijdens ons traject naar boven kwamen.

Doorbreek de eilanden van onderwijs-, vrijetijds- en welzijnsactoren. Investeer daarvoor in brugfiguren en lerende netwerken.

Zoals hierboven beschreven, vinden scholen binnen dezelfde lokale context elkaar vaak niet, zeker voor middelbare scholen blijkt dat een uitdaging. Ze zijn gebonden aan koepels, gemeenschappen of samenwerkingsverbanden, waardoor de brug slaan niet makkelijk is. Het lokale bestuur daarentegen heeft wel de kennis en connecties om dat te doen. Breng daarom mensen samen, wissel best practices uit en zoek samen een lokaal gedragen verhaal.

Niet alleen het onderwijs, maar ook vrijetijdsactoren en welzijnsactoren moeten lokale samenwerkingen aangaan. Scholen die verbonden worden met culturele centra, met bibliotheken, met OverKop-huizen, Huizen van het Kind, CLB's, OCMW's en met de vele vormen die het brede jeugd(welzijns)werk en het opbouwwerk te bieden hebben. Samen kunnen zij veel krachtiger signalen oppikken en lokale oplossingen op elkaar afstemmen, ondersteund door hun lokale bestuur. Daarbij is een speciale rol weggelegd voor brugfiguren, zoals we ook verderop in aanbeveling 4.4 bespreken. We vragen dan ook met aandrang aan elk lokaal bestuur om hierin te investeren of een alternatief te voorzien.

Naast al die lokale organisaties kunnen ook ouders betrokken worden in dat netwerk. Het beleidsrapport van LEVL geeft dat ook aan: het belang van huiswerkklassen, buddy's, een breder netwerk, brugfiguren, intercultureel bemiddelaars ... is enorm. Ouders zoeken iemand die hen kan helpen de school beter te begrijpen, de juiste informatie tijdig te krijgen en sneller ondersteuning te vinden wanneer er zorgen zijn rond het leren of het welzijn van hun kind. Dat kan geformaliseerd zijn, maar ze vragen zelf ook naar ambassadeurs: ouders die goed Nederlands spreken en actief de verbinding zoeken met andere ouders die dezelfde taalachtergrond hebben, maar de weg in het onderwijs nog minder goed kennen. Die ouders spelen een brugfunctie: ze ondersteunen, leggen uit, stellen gerust en maken de schoolomgeving toegankelijker voor wie drempels ervaart. Zo voelen ouders zich ook meer betrokken en kan er een grote win-win gecreëerd worden om scholen te ondersteunen, ouders meer bij hun school te betrekken en tegelijk het lokale weefsel te versterken.

Breng dus kinderen, jongeren en hun organisaties, ouders, scholen, cultuur- en welzijnsorganisaties bij elkaar om maximaal te kunnen inspelen op lokale signalen. En haal inspiratie bij andere lokale besturen. Denk aan de kennis van stedelijke onderwijscentra zoals in Gent, Brussel en Antwerpen, maar ook aan vzw De Rand die expertise heeft in de grootstedelijke context die doorvloeit naar de randgemeenten en meertaligheid in de vrije tijd. Zij kunnen helpen convenanten opzetten waar wordt ingezet op toegankelijkheid in het algemeen, maar ook het bereiken van kinderen en jongeren in maatschappelijk kwetsbare situaties, om hen toe te leiden naar vrijetijdsactiviteiten. Gebruik het advies 'Transversaal werken' als inspiratie³⁰.

Ga open het gesprek aan met jeugdorganisaties over de gebruikte taal, speel in op de realiteit en interpreteer de taalwetgeving niet strikter dan nodig.

Net als scholen kiezen ook lokale besturen vaak voor een enge invulling van de taalwetgeving. Dat is historisch gegroeid, komt uit de politieke realiteit in een stad of gemeente, of kan onbewust zijn. Maar het doel van bijvoorbeeld een vertaalde flyer of een kennismakingsbabbel in een andere taal is sociale cohesie en zoveel mogelijk kinderen en jongeren betrokken krijgen bij het lokale verenigingsleven. Daarvoor wordt in die taalwetgeving ook een uitzondering voorzien³¹: er mag ook in een andere taal gecommuniceerd worden als (1) het niet systematisch is, (2) het is om mensen bewust te maken van een dienstverlening, (3) er parallel wordt gecommuniceerd met een Nederlandstalige boodschap en (4) voor een specifiek doelpubliek wordt gebruikt. Daar zitten dus gevoeligheden, maar ook mogelijkheden. Daarom moet er dialoog zijn tussen het lokale bestuur en de werking om samen uit te klaren: Welke communicatie is nodig? Is visueel werken met symbolen en foto's genoeg? Is er communicatie nodig in een andere taal en zo ja, hoe dan?

³⁰ Vlaamse Jeugdraad. (2025). *Transversaal werken met/vanuit het jeugdwerk*. Geraadpleegd op 23 maart 2026, van <https://vlaamsejeugdraad.be/>

³¹ Agentschap Binnenlands Bestuur. (n.d.) *Gevallen van meertaligheid bij overheidscommunicatie*. Geraadpleegd op 23/03/2026 via <https://www.vlaanderen.be/>

4. Aanbevelingen aan Vlaams beleid

Het Vlaamse beleid speelt een belangrijke rol in hoe er vandaag naar meertaligheid gekeken wordt. Nog te vaak wordt onvoldoende Nederlands spreken gezien als een individueel probleem. Daardoor botsen kinderen en jongeren op een discours dat hen schuld geeft en ongelijk beoordeelt. Uiteindelijk vragen zij – in de woorden van Graziela Dekeyser – gewoon een “logisch en rechtvaardig beleid dat hen ondersteunt in hun leer- en ontwikkelproces”. Een warm talenbeleid vertrekt niet van schuld, maar van kansen. Het erkent waar de kern van het ‘probleem’ ligt van de taalkennis Nederlands en probeert die aan te pakken. En we willen blijven benadrukken dat dat ook is wat achter de PISA-resultaten schuilt: de kern ligt niet bij de migratieachtergrond van kinderen en jongeren an sich, maar bij hun sociaaleconomische achtergrond en hoe taalrijk hun thuissituatie is. Daarom zet effectief beleid niet alleen in op thuistalen, maar ook op sociale maatregelen om buiten de school die sociaaleconomische status op een gelijk niveau te krijgen en zo de taalrijkdom van thuissituaties te verhogen.

De achteruitgang van het Nederlands wordt als enorm tijdssensitief gezien – er moet nú dringend iets aan veranderen, want anders is het te laat – en alsof kinderen er de grootste verantwoordelijkheid voor dragen. Terwijl de taalbarometer van De Rand tussen 2013 en 2024 maar een kleine daling zag van de kennis Nederlands en Frans en dat die verschuiving voornamelijk te zien was bij 31- tot 45-jarigen.⁶ In Brussel zelf wordt er zelfs meer en relatief beter Nederlands gesproken en gebruikt minstens de helft van de Brusselaars minstens twee talen vlot als contacttaal.³² Hiermee willen we de bevindingen van de PISA-onderzoeken niet tegenspreken, maar wel nuanceren.

Voer een discours gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek, niet op maatschappelijke ongerustheid.

Met woorden als ‘opsporing van taalachterstand’, een focus op ‘remediëring’ in het ‘Ieder kind taalheld’-plan³³, door de taalkennis van ouders te linken aan de schoolbonus (SD1, OD21)³⁴, door de zware woorden ‘de taalachterstand die je als kind oploopt, draag je heel je leven mee’,³⁵ maakt minister Demir van een lage beheersing van Nederlands een schijnbaar zware en persoonlijke fout. Ook het discours over ouders die de ‘schuld’ krijgen voor de taalachterstand van hun kinderen is duidelijk. Dat er vandaag een realiteit bestaat die niet afgestemd is op ons schoolstelsel en dat elk kind het Nederlands voldoende moet beheersen ontkent niemand. Elk kind wil dat en alle ouders willen dat voor hun kind. Maar de vraag is hoe we hier als samenleving effectief het verschil kunnen maken.

We lezen in het beleidsrapport van LEVL over ouderbetrokkenheid als collectief proces³⁶, dat ouders het Nederlands gebruiken naast hun eigen moedertaal in relatie tot hun kinderen. Daarnaast worden door de ouders vaker Europese talen zoals Engels of Frans samen met hun eigen moedertaal gebruikt in de communicatie met hun kinderen. Dat toont aan dat gezinnen meertaligheid actief inzetten en dat taalgebruik zich dynamisch aanpast aan de onderwijs- en thuiscontext van het kind. Tegelijk ondergraaft het bestaande discours die inspanningen sterk. Zoals Maxime Van Raemdonck vertelde: “De verantwoordelijkheid wordt thuis gelegd, bij de ouders, bij de leerlingen ... Maar er wordt niet gevraagd: hoe kunnen wij helpen?”

Dat lijkt misschien insignificant, maar het is een discours met belangrijke gevolgen. “Taal leren is een heel emotioneel proces, met zowel veel positieve als negatieve emoties. Die emoties kunnen een impact hebben op het verdere taalverwervingsproces, zowel in het Nederlands als de thuista(a)l(en)”, vertelde Graziela Dekeyser ons. En door systematisch het Nederlands af te zetten tegen thuistalen kan dat leiden tot schaamte voor de thuistaal, die wel echt een deel is van de identiteit. Zoals leerkracht Mohsinne ons vertelde: “Je zou trots moeten kunnen zijn op je identiteit. Dat je dat moet verbergen is schandalig. Meertaligheid is geen gebrek.”¹⁷

³² Saeys, M. (2024). *Taalbarometer 5: Factsheet*. BRIO. Geraadpleegd op 23 maart 2026, van <https://www.briobrusssel.be/node/19094>

³³ Onderwijs Vlaanderen. (n.d.) *Ieder kind taalheld: Nederlands versterken*. Geraadpleegd op 23 maart 2026, van <https://www.vlaanderen.be/>

³⁴ Zuhail Demir. (2024). *Beleidsnota Onderwijs & Vorming 2024-2029*. <https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/70877>

³⁵ Demir wil taalachterstand aanpakken vanaf de kleuterklas: “We moeten durven ingrijpen.” (2025, 8 juli). Geraadpleegd op 23 maart 2026, van <https://www.zuhaildemir.be/>

³⁶ El Khalfoui, M. (2026). *Ouderbetrokkenheid: van individuele verantwoordelijkheid naar collectief proces*. LEVL. <https://levl.be/nieuw-beleidsrapport-ouderbetrokkenheid-als-collectief-proces/>

Het discours stelt een hiërarchie vast van talen: Nederlands en Engels brengen je verder in het leven, Arabisch of Albanees maakt je Nederlands slechter. Dat discours heeft geen enkele wetenschappelijke grond, maar speelt wel een enorme rol in hoe leerkrachten dagelijks omgaan met hun leerlingen, en of ze hoge verwachtingen blijven hebben voor élk kind.³⁷ We weten uit onderzoek dat beleid alleen kan slagen als het een focus op Nederlands combineert met maatregelen die taalrijkheid thuis versterken, met sociaaleconomische ondersteuning én met versterking van de kennis van leerkrachten, brugfiguren, jeugdwerkers en jeugdobbouwwerkers over hoe ze die taalrijke omgeving kunnen stimuleren. Zet ook in op actoren die dicht bij kinderen en jongeren werken en geef hen de kans om in te zetten op taalrijkdom. Laat actoren zoals de lokale bibliotheek, leraren, jeugdwerkers en (jeugd)welzijnswerkers samenwerken om samen kansen te vinden hierin.

We begrijpen dat leerkrachten vandaag soms verdrinken in de opdrachten die vanuit de maatschappij de klas in worden gesleurd, maar een discours dat de schuld volledig bij de ouders en kinderen zelf legt, zal ons niet helpen. Wel gerichte flankerende maatregelen en evidencebased beleid.

Zie testen en screenings als een manier om noden op te sporen en te analyseren waar extra ondersteuning nodig is. Zorg dan ook dat die doelgerichte ondersteuning geboden kan worden.

Op dit moment wordt er bij elke kleuter van 5 jaar verplicht de KOALA-screening afgenomen, die de luistervaardigheid test in het Nederlands³⁸. Die wordt binnenkort ook uitgebreid. Minister Demir wil representatieve steekproeven invoeren in de derde kleuterklas en op het einde van het vierde en het zesde leerjaar en een verplichte taalscreening bij de start van het eerste jaar secundair. Screeningsmethodes die wetenschappelijk gebaseerd zijn, kunnen heel wat nuttige informatie en trends opsporen, maar de vraag is of het sop de kolen waard is. In parlementaire vragen in de Commissie Onderwijs komen signalen naar boven dat sommige opdrachten in de test ondertussen verouderd zijn, en dat leerkrachten zelf ook kunnen inschatten waar extra ondersteuningsnoden zijn, zonder screening.³⁹ Ook hier worden de resultaten van de screening in een specifiek discours geplaatst. “KOALA is géén test. Het is een instrument om vast te stellen welke kleuters extra ondersteuning nodig hebben”, (Onderwijs Vlaanderen, n.d.)³⁸, maar de resultaten worden op een gelijkaardige manier geïnterpreteerd als de PISA-resultaten.

Het is op dit moment nog niet helder op basis van welke criteria er wordt beslist of kinderen en jongeren in de taalheldklas terechtkomen. Wij pleiten ervoor om die criteria op maat van jongeren op te stellen en er geen test van te maken. Tijdens onze focusgroepen riep het idee van taalscreenings en taaltesten veel stress op. De leerlingen snaptten zeker waarom er een manier nodig was om vast te stellen wie extra hulp nodig heeft, maar ze hadden ook veel vragen. Enerzijds vanuit een talige insteek: “Is zo’n test een momentopname?” “Wat als ik fout antwoord omdat ik een woord eigenlijk wel ken, maar niet zonder context?” Anderzijds waren er vragen vanuit een algemene stress voor testen: “Is die aangepast voor mensen met dyslexie?” “Wat als ik ADD heb en me moeilijk kan concentreren?” Die bezorgdheden moeten worden meegenomen bij het opstellen van de criteria: zorg ervoor dat ze aangepast zijn aan de leeftijd en altijd leiden tot effectieve ondersteuning in plaats van etikettering.

Hetzelfde geldt voor de starttoets en verplichte remediëring in de lerarenopleiding, alsook het aparte opleidingsonderdeel Nederlands (Beleidsnota Onderwijs, 2024)³⁴ – er wordt al jaren ingezet op taalstimulerend lesgeven in de opleiding, in verschillende vakken. Er is zelfs een kwaliteitslabel voor, uitgereikt door het Vlaams Talenplatform⁴⁰. Een ingangstest die verplicht is én bindend⁴¹ is een extra drempel voor wie een lerarenopleiding wil starten.

³⁷ Pulinx, R., Van Avermaet, P., & Agirdag, O. (2017). Silencing linguistic diversity: the extent, the determinants and consequences of the monolingual beliefs of Flemish teachers. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism* 20(5), 542-556. doi:10.1080/13670050.2015.1102860

³⁸ Onderwijs Vlaanderen. (n.d.). KOALA-taalscreening in het gewoon basisonderwijs. Geraadpleegd op 23 maart 2026, van <https://www.vlaanderen.be/>

³⁹ Commissie Onderwijs. (2025, 13 maart). *Verslag Vergadering Commissie voor Onderwijs*. Vlaams Parlement. Geraadpleegd op 23 maart 2026, van <https://www.vlaamsparlement.be/nl/parlementair-werk/commissies/commissievergaderingen/1875645/verslag/1881340>

⁴⁰ UCLL. (2025, januari 29). De lerarenopleiding van Hogeschool UCLL is bekroond met het Talenlabel 'Deze school duikt in taal', uitgereikt door het Vlaams Talenplatform. Geraadpleegd op 23 maart 2026, van <https://www.ucll.be/nl/ucll-ontvangt-label-voor-taalsterke-aanpak-lerarenopleiding>

Daarnaast geeft een apart vak Nederlands juist de tegenovergestelde boodschap mee van de visie die er vooropgesteld wordt: zet niet alleen in op Nederlands en taalstimulering in het Nederlands, maar in elk vak. Ook hier is de vraag: zullen die maatregelen het doel bereiken en zijn ze op maat van de doelgroep?

Blijf inzetten op kwaliteitsvol materiaal en professionele ondersteuning van leerkrachten, maar maak gebruik van wat al bestaat.

We begrijpen dat er nood is aan kwaliteitsvol lesmateriaal en vinden het een evidentie dat er wordt ingezet op vorming daarover, maar vergeet niet dat er al enorm veel materiaal bestaat. Er zijn al enkele websites vol informatie die al materialen bundelen en ook al bekend zijn bij leerkrachten, zoals de eerder aangehaalde www.meertaligheid.be, www.brusselvoltaal.be, www.duikintaal.be. Er zijn lerende netwerken, toolkits⁴², bijscholing en zelfs een volledige bachelor-na-bacheloropleiding Meertalig Onderwijs⁴³. Er zit al enorm veel expertise bij de vervolgcoaches voor OKAN, waarvoor de financiering net met twee derde is geschrapt.

Op dit moment krijgt Leerpunt nog een extra opdracht om materiaal te checken en een database op te zetten en te onderhouden, de Taalunie om een nieuwe opleiding uit te werken ... De tijd en middelen die nu worden gespendeerd aan een verplicht overkoepelend traject, ook bij scholen die er al veel kennis en ervaring mee hebben, zouden effectiever gespendeerd kunnen worden door scholen te identificeren die nog niet bezig zijn met dit thema en die nood hebben aan intensievere begeleiding op maat.

⁴¹ Vlaamse Hogescholenraad. (n.d.) Starttoets lerarenopleiding. Geraadpleegd op 23 maart 2026, van <https://www.vlaamsehogescholenraad.be/>

⁴² Leerpunt. (2025). *Toolkit 'Leren & lesgeven'*. Geraadpleegd op 23 maart 2026, van <https://leerpunt.be/>

⁴³ UCLL. (n.d.) *Meertalig onderwijs*. Geraadpleegd op 23 maart 2026, van <https://www.ucll.be/>

Stimuleer lokale besturen om in te zetten op brugfiguren en brede scholen.

Er is geen Vlaamse ondersteunende financiering meer voor brugfiguren sinds Plan Samenleven is weggefallen. Toch hebben brugfiguren voor heel wat steden en gemeenten de laatste jaren al enorm veel impact gehad. Op een focusgroep met leerkrachten en brugfiguren in Gent hoorden we tientallen verhalen over welke impact ze hebben op het leven van kinderen en jongeren en hun connectie met hun thuissituatie, de school en de vrije tijd.

Minister Crevits antwoordde in de Commissie Binnenlands Bestuur en Inburgering⁴⁴ op een parlementaire vraag dat ze de impact van brugfiguren zelf heel relevant vindt, maar ze ziet vanuit haar bevoegdheid Integratie geen nood om lokale besturen ertoe te verplichten. Er zijn lokale besturen die aangeven dat ze “er politiek niet in geloven”, of “dat hun draagkracht eerder beperkt is”. Dat lijken ons exact de redenen om er vanuit het Vlaamse beleid wel op in te zetten. Juist in een financieel precaire lokale context kan een brugfiguur voor enorme winsten zorgen. Een brugfiguur zou voor heel wat kinderen en jongeren het verschil kunnen maken, niet alleen voor nieuwkomers. Dat is een gemiste kans om op een geïntegreerde manier te werken aan sociale cohesie en op een genuanceerde manier te kijken naar integratie en het samenspel met sociaaleconomische status.

Niet alleen brugfiguren kunnen die rol spelen, ook bredeschoolcoördinatoren⁴⁵, of versterking van de brugwerkfunctie binnen een lerarenteam kunnen daarbij helpen. Daarom vragen wij om het concept van een brugfiguur of evenwaardige alternatieven vanuit Binnenlands Bestuur te blijven promoten. Als dat niet kan met financiële middelen, dan op zijn minst door te communiceren wat de positieve impact kan zijn op een lokale werking. Zorg ervoor dat alle lokale besturen die er gebruik van willen maken, er zoveel mogelijk ondersteuning voor krijgen en communiceer over het belang en de impact van brugfiguren als lokale besturen er nog geen kennis van hebben.

⁴⁴ Commissie voor Binnenlands Bestuur en Inburgering (2026, januari 20). *Verslag vergadering Commissie voor Binnenlands Bestuur en Inburgering*. Geraadpleegd op 23 maart 2026, van <https://www.vlaamsparlament.be/nl/parlementair-werk/commissies/commissievergaderingen/1982726/verslag/1986257>

⁴⁵ Vlaamse Jeugdraad. (2021). *Advies kansen op school (adviespunt 2.7.3)*. Geraadpleegd op 23 maart 2026, van <https://vlaamsejeugdraad.be/>

Investeer meer in onderzoek naar meertaligheid op langere termijn (longitudinaal) en op alle onderwijsniveaus.

Op dit moment wordt er wel onderzoek gedaan naar meertaligheid, waar in dit advies ook meermaals naar gerefereerd wordt. Maar heel wat van dit onderzoek wordt gedaan over de lagere school context. Maxime van Raemdonck, die zelf als een van de weinige onderzoekers werkt op meertaligheid in het middelbaar, vertelde ons hoe moeilijk het is om beleid te adviseren zonder een wetenschappelijk onderbouwd, grootschalig onderzoek naar de stand van zaken in de Vlaamse en Brusselse context om te kunnen vergelijken met internationaal onderzoek, met oog voor de nuance die hier al meermaals benoemd werd. We hebben nood aan onderzoek op langere termijn om de effecten van meertaligheid en beleid hierrond op welbevinden en prestaties van kinderen en jongeren te onderzoeken. Wijs hier dan ook specifiek middelen voor toe.

Zorg dat alle beleidsplannen rond Nederlands en meertaligheid in het onderwijs en daarbuiten gebaseerd zijn op een kwalitatief beleidsparticipatietraject.

Er is nood aan slagkrachtig beleid rond meertaligheid en Nederlands, zowel in het onderwijs als daarbuiten. Maar om ervoor te zorgen dat die plannen ook echt impact maken en duurzaam zijn, moeten ze afgestemd worden met het brede werkveld, inclusief onderwijs, jeugdwerk en andere vrijetijds- en welzijnsactoren. Er is tijd en overleg nodig om alle implicaties in de praktijk uit te werken. Op dit moment vangen wij voornamelijk signalen op van ongerustheid over de praktische uitwerking van het 'Ieder kind taalheld'-plan. Er is veel onduidelijkheid over wat er exact met alle acties bedoeld wordt, wie ervoor verantwoordelijk is en wie er allemaal inspraak in heeft gehad. Leerpunt organiseert op dit moment rondetafelgesprekken, maar zal nauwelijks tijd hebben om de vragen en bezorgdheden die daar naar voren komen te verwerken in het komende traject, aangezien het taalheldplan nu al in testfase gaat in een vierde van de basisscholen en al in september voor alle scholen van tel is. We zijn blij dat er werk gemaakt wordt van het taalplan, maar op die manier vrezen we heel wat onbedoelde effecten en chaos in de scholen zelf.

Enkele van de huidige plannen spreken elkaar ook schijnbaar tegen. Denk bijvoorbeeld aan het verspreiden van materiaal en kennis door de taalexperts in hun eigen school, wat veel moeilijker wordt doordat pedagogische studiedagen in de basisschool worden ingeperkt. We vrezen ook dat kennis centraliseren bij één persoon per school nefast kan zijn in schoolteams met veel verloop. De kans wordt dan groot dat de kennis vertrekt als de taalexpert in kwestie vertrekt. Er wordt ingezet op evidence-informed beleid, maar er is geen onderzoek dat aantoonde dat een exclusief taalbadmodel effectiever is⁴⁶, terwijl er wel voor gekozen wordt in de taalheldklassen.

In september moeten er al heel wat maatregelen in voege treden die op dit moment nog niet duidelijk zijn voor de directie, leerkrachten en onderwijsondersteuners in dat veld. Er leven op dit moment ook nog vragen over de invoer van het plan in het buitengewoon onderwijs.⁴⁷ Om zowel de inhoud van dit soort plannen als de uitwerking ervan vlot te laten verlopen, moet er een beroep worden gedaan op bestaande participatieve organisaties, zoals de Scholierenkoepel en de Vlor. Zij kunnen in duurzame participatieve trajecten signalen van leerlingen, leerkrachten, ouders, directie, zorgpersoneel ... structureel samenbrengen en een enorm waardevol platform voor gesprek zijn. Als die stap onvoldoende tijd en ruimte krijgt, of de resultaten onvoldoende meegenomen worden, dreigt het draagvlak voor de maatregelen zeer laag te zijn.

Taal is een middel in het jeugdwerk, geen doel. Geef jeugdwerkers er de nodige erkenning en ondersteuning voor.

Zoals hierboven beschreven heeft het jeugdwerk een unieke kijk op meertaligheid als een deel van de identiteit van kinderen en jongeren. Als veilige haven voor veel kinderen en jongeren kunnen ze inzetten op taalpromotie, maar ze moeten de vrijheid en ruimte krijgen om dat op hun manier te blijven doen.

Geef dus alle kansen aan het jeugdwerk en inspireer de sector met goede voorbeelden en gedeelde kennis, maar dwing hen niet tot formaliseren. We willen niet dat het jeugdwerk verantwoordelijk wordt voor het taalniveau van het Nederlands van kinderen en jongeren, en daardoor ook gaat vasthangen aan die zware kwaliteitseisen die binnensluipen in het onderwijs.

Het voorbeeld van de zomerscholen is tekenend: het 'Ieder kind taalheld'-plan bepaalt dat de zomerscholen moeten professionaliseren: "We werken inhoudelijke kwaliteitscriteria uit voor zomerscholen, met specifieke aandacht voor de vakinhoud van de minimumdoelen, een effectieve vakdidactiek, groeps grootte en inzet van gekwalificeerd personeel", (Ieder kind taalheld, 2024, p. 9)⁴⁸. Maar zomerscholen, net als vele andere taalkansinitiatieven, worden vaak gegeven in samenwerking met jeugdwerkorganisaties die werken met vrijwilligers. Vrijwilligers die vast en zeker de capaciteiten hebben om talige activiteiten te organiseren, maar die daarom geen lerarenopleiding hebben gevolgd. Wat wordt er bedoeld met 'gekwalificeerd personeel'? Zorg ervoor dat het vrijwillige en laagdrempelige karakter van de zomerscholen behouden kan worden en kijk naar goede voorbeelden zoals SOM Leuven. Op taalstimulering, beleving en plezier inzetten is juist wat zomerscholen zo uniek en effectief maakt. Behoud die kracht dan ook.⁴⁹

⁴⁶ Van Avermaet, P. (2024). *Staat krachtig taalvaardigheidsonderwijs in een meertalige context onder druk?* <https://pietvervaecke.blog/wp-content/uploads/2024/06/lezing-mt-ocb-2024.pdf>

⁴⁷ Commissie voor Onderwijs (2026, maart 26). Verslag vergadering Commissie voor Onderwijs. Geraadpleegd op 1 april 2026, van <https://www.vlaamsparlament.be/nl/parlementair-werk/commissies/commissievergaderingen/2011002>

⁴⁸ Zuhail Demir. (2024). Conceptnota 'Ieder kind taalheld'. (VR 2025 0407 MED.0166/1SEXIES).

⁴⁹ Vlaamse Jeugdraad. (2021). *Standpunt Zomerscholen: Zoek het juiste evenwicht tussen vrije tijd en leren*. Geraadpleegd op 23 maart 2026, van <https://vlaamsejeugdraad.be/>

Geef extra aandacht en ondersteuning aan zowel jeugdwerk als onderwijs in de Brusselse context.

Brussel is dé stad waar al met meertaligheid gewerkt wordt. Maar er zijn heel wat praktische drempels. Stem daarom de afwisselende schoolvakanties van de scholen van de Franse en de Vlaamse Gemeenschap op elkaar af. Die verschillen maken het moeilijk om naar elkaars aanbod door te verwijzen en zorgen ervoor dat heel wat kinderen en jongeren geen vrijetijdskansen hebben in de taal die ze verkiezen. Maak meer ruimte voor organisaties om twee- of meertalig aanbod te organiseren. Beperk hen niet met historisch gevormde strenge taalregelgeving, die voorbijgaat aan de bruisende Brusselse realiteit. Investeer ook in experimenteel jeugdwerk en wijkwerkingen die werken met de noden van kinderen en jongeren in hun buurt. Stimuleer een divers aanbod aan initiatieven en zorg dat kinderen, jongeren en opvoedingsverantwoordelijken weten dat dat aanbod bestaat.

Nog meer dan in Vlaanderen speelt in Brussel een nakend lerarentekort⁵⁰. Hoewel tijd en middelen naar het versterken van het Nederlands heel welkom zijn, leggen het 'Ieder kind taalheld'-plan en het ToTaalplan nog meer druk op de al maar wisselende schoolteams. Er wordt gekeken naar logopedisten en gepensioneerd leerkrachten⁵¹, maar in Brussel staan die profielen al voor een klas.⁵² Om de Brusselse realiteit goed te kennen, zijn ook leerkrachten nodig die van Brussel zelf zijn – nu maar 15,8% van het lerarenkorps⁵³. Investeer in projecten zoals De Baobab van EVA bxl54, die vanuit de wijk zelf Brusselaars stimuleren om in te stappen in een opleiding kleuteronderwijs die start op de werkvloer. Besef dat de eerder benoemde starttoets in de lerarenopleiding zulke succesvolle projecten ook kan beperken.

⁵⁰ Brussel koploper lerarentekort, 1 op 10 vacatures in basisscholen raakt niet ingevuld. (2025, 25 augustus). BRUZZ. Geraadpleegd op 23 maart 2026, van <https://www.bruzz.be/>
⁵¹ Arnout, R. (2025, 8 juli). Sceptische reacties op taalplan minister Demir: ambitieus, maar wellicht weinig realistisch of maat voor niets. Geraadpleegd op 23 maart 2026, van <https://www.vrt.be/>

⁵² Baeck, S. (2025, 13 juni). Amper 6 op de 10 leerkrachten in Brussel hebben vereiste diploma, leerlingen klagen tekort aan met vergeet-me-nietjes. Geraadpleegd op 23 maart 2026, van <https://www.vrt.be/>

⁵³ Vanhove, B. (2026, 29 januari). Nederlandstalig onderwijs in Brussel kampt met tekort van 308 leerkrachten. Het Laatste Nieuws. Geraadpleegd op 23 maart 2026, van <https://www.hln.be/>

⁵⁴ <https://evabxl.be/project/de-baobab/>

www.vlaamsejeugdraad.be